

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1:50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	---

Tömörüljünk!

Lapunk utolsó számában is foglalkoztunk azon kérdéssel, hogy itt volna az ideje, hogy a volt szabadelpártiak elhelyezkedjenek és tömegesen lépjenek be a függetlenségi pártba.

Azóta élénk visszhangot talált felhívásunk és sokan, felismerve a helyzet fontosságát, sietnek zászlónk alá.

Helyes ez, hogy így van. Ime igazán súlyos kérdések várnak mostanában eldöntésre. Néhány nap múlva Budapestre érkezik a király s mint hírlík, katonai tanácskozások készülnek Budán, a magyar és osztrák miniszterek pedig együtt fognak tanácskozni.

Életbe vágó dolgokról lesz ott szó: új gazdasági kiegyezésről első sorban Magyarország és Ausztria között. Természetesen, hogy Ausztria minden követ meg fog mozdítani Magyarország kárára. Ennek bizonyosságát adta Derschatta úr

midőn még az ellen is kikelt, hogy a quóta arányában tétessenek megrendelések Ausztriában és Magyarországon.

Most pedig arra hivatkoznak, hogy az általános választói jog megszavazása folytán Ausztria elég erős arra, hogy a küzdelmet felvegye. No hát ha Ausztria elég erős, elég egységes, legyünk mi is azok. Baja város csak egy parányi területe az országnak az igaz, de példája számos esetből kitetszőleg nagy hatást szült az egész megyében. Így tehát egyes város magatartása is elősegíti a nemzeti politika érvényesülését. Hogy pedig ennek a nemzeti politikának hatása városunk felvirágzására óriási súllyal bír, azt még legnagyobb ellenségeink is kénytelenek elismerni.

Itt az idő a nagy célt támogatni, tömörüljünk tehát a függetlenségi párt zászlaja alá

— n.

A bajai függetlenségi párt ujéve.

Szép szokása az a magyar embernek, hogy ujesztendő napján fölkeresi jókivánságaival mindazokat, akikhez valamely kapocs fűzi. A bajai függetlenségi párt ezidén a szokottnál is impozánsabb módon hódolt ennek a tős-gyökeres, magyar szokásnak, amely könnyen érthetővé válik, ha figyelembe vesszük ama körülményt, hogy az idei esztendő az első, hogy pártunk vívmányokra tekinthet vissza; az első esztendő, hogy a város falain belül vérbeli függetlenségi és 48-as főispánt köszönhetünk Ambrozovics Lajos személyében, kinek minden szive-dobbanása egy a miénkkel.

A tisztelgők, kiknek száma meghaladta a kétszázat dr. Nyiraty János társelnök házában és az ipartestületben kezdtek gyülekezni, hogy első sorban pártunk elnökénél *Drescher* Gyulánál fejezzék ki ragaszkodásukat és szeretetüket. A küldöttség emez érzelmének dr. Valentin Emil lapunk felelős szerkesztője volt szószólója rövid párhuzamot vonva az országos és a helyi politika között.

Beszédé folyamán hangoztatta a pártfegyelem szükségességét, mely — úgy mond — az egyetlen biztosíték arra, hogy minden vonalon a függetlenségi

TÁRCA.

A negyedik.

A „Bajai Független Újság“ eredeti tárcája.

Írta: **Zsoldos László.**

— Személyvonat Bécsig! — kiáltott be a portás a nyugati pályaudvari vendéglő termébe. Kovács bácsi, aki most nyelte le az utolsó kortyot a sörös pohárból, lázasan fizetett és kezében hatalmas szegfű bokrétaival kiszalad a Perronra a vonathoz. Csak olyan szakaszt kapott, amelyben már négy másik utas ült, még pedig — tekintettel a késő esti időre — már kilenc és fél órára járt az idő, valamennyien elnyújtózva a fekete bőrüléseken. Érthető volt tehát a nagy fogadtatás, amelyben az ötödik részesült. Kovács bácsi azonban nem sokat látszott törődni a többiek kényelmével és kérésekkel arccal állt meg egy vörös oldalszakállu ur előtt:

— Szabad kérnem?

Azzal leült melléje az ülésre, úgy, hogy a másik természetesen kénytelen volt most már felülni. Bosszus arccal huzódva a sarokba, mialatt valószínűleg afféle gondolat ébredt benne:

— Vajjon meddig akar utazni ez a? . . . Nem fejezhette be a gondolatát, mert lent

a Perronon hangosan közbe kiáltotta valaki, hogy:

— Indulás!

A gép füttyentett, s a másik percben a vonat lassu, komoly dübörgéssel kirobogott a pályaudvarból neki a hűvös, vak októberi éjszakának.

A szakaszban csend volt, mert az utasok, akik Kovács bácsi kivételével mind Bécsbe iparkodtak, valamennyien álmosak voltak.

Maga Kovács bácsi is — aki Vácra volt menendő — alig, hogy a vonat elindult, érezte, hogy ellenállhatatlan álmoság lepi meg.

Vonaton amugy is könnyü elálmosodni; hát még, ha esti tíz óra felé jár az idő ősz idején, s az ember egy negyedórával ezelőtt öt pohár sört engedett le a torkán. Félt azonban, hogy elalussza az állomást és elviszik Verőcére, avagy kitudja, talán Esztergomig, vagy még odább. A kalauzban nem mert megbizni, mert minden kocsit telve volt utassal, s így — hacsak borraival nem gyanítazza meg az emlékező tehetségét, s biztosra vehette, hogy a derék ember elfelejti a fölkelést. Borraival pedig elvből nem szokott adni Kovács bácsi; magának is kevés volt a borraival.

Egy régi iskolatársa lakoldalmára ment, aki most nősült meg harmadszor. S Kovács

bácsinak, akit mulatós ember létére szintén meghívtak, már magában az is nagy fájdalmat okozott, hogy délutáni rémes elfoglaltsága miatt csak estére jelenthette be a megérkezését Vácra. De még így is fente már a fogát a pompás lakomára; sőt mi több, éppen erre való előrelátásból egész este csupán a sörre szorított, enni azonban egy harapást sem evett. Nem jó lett volna tehát egy ostoba álommal elmulasztani a kiszállást.

Szeme már majd leragadt az álomtól; csendes kételyekkel pislogott a jövő elé.

Hirtelen elégülten elsomolyodott. Barátságos arccal fordult a szomszédjához, aki embergyűlölő tekintettel mélyedt a levegőbe. Látszott rajta, hogy hosszabb utra indult, isszonyuan ki van merülve, és hogy dühös, hogy ez a másik ott mellette még a kis fekvő helyéről is kiszorította.

— Akarja uraságod — szólalt meg most diplomatikusan Kovács bácsi — akarja uraságod, hogy minél hamarabb lefeküdhessék?

— Hogy a manóba ne akarnám?! — volt a válasz, miközben egy sovár pillantása siklott el a többiekben, akik már mind a hárman jóízűen aludtak.

— Meg lesz — kérem — biztatta Kovács. — Én, kérem, Vácznál kiszállok. Addig azonban aludni szeretnék. Ha Vácznál ön föl-

párt legyen úrrá. Ehhez kérte a szónok az elnök további működését, mely — mondotta — a helybeli politikai küzdelemben egyet jelent a biztos diadallal. A szép üdvözlő beszédre Drescher pártelnök hosszabb beszéddel felelt, melyben hazafias tüzzel nyilatkozta ki, hogy őt a párt a küzdők táborában mindig elől fogja találni.

Drescher Gyula pártelnök lakásáról a küldöttség *Rajk* Aladár orsz. képviselőt kereste fel, hogy az új esztendő alkalmából kifejezze neki szeretetét és ragaszkodását. A küldöttség szónoka itt Czérnay Imre ipartestületi elnök volt, ki egyszerű, keresetlen szavakkal ügyes kis beszédben fejezte ki a párt köszönetét és háláját a képviselő eddigi munkálkodásáért s neki az új esztendő alkalmából, a további küzdelemre erőt és egészséget kívánt. Képviselőnk a sikerült üdvözlésre hosszabb beszéddel felelt, válaszva az eseményekben gazdag év politikai történetét. Beszéde folyamán tántoríthatlan bizalmát fejezte ki pártunk nagynevű vezérei iránt, kik — úgy mond — azon a helyes uton haladnak, mely a haza teljes függetlensége felé vezet. (Itt közbeszólt Koch Jakab bátyánk, az ősz kuruc, hogy „Ézt nem érjük meg soha!“)

— Én pedig nem látom ilyen sötét színben a jövőt — felelt a szónok a közbeszólásra reflectálva. Vajon gondolta volna-e Koch bátyám ezelőtt csak öt évvel, hogy a függetlenségi párt le fogja verni, sőt mi több: összetudja *lő rni* a hatalmas szabadelvűpártot? Ugy-e hogy nem? Nem is szabad — folytatta tovább — olyasmit tűznünk ki célul, melynek elérése fáradságba nem kerül, mert ez esetben könnyen a tulajdonképeni célon *innen* maradhatunk. Mindig *magasabb* célok felé törekedjünk, mint amelyet könnyen elérni tudunk s ha a célt csak megközelíteni tudtuk: már nagyrésztben célt is értünk.

Zajos éljenzés kísérte a csattanós választ, mely után még néhány szíves szóval mondott köszönetet választóinak ragaszkodásuknak emez impozáns megnyilatkozásaért.

Rajk Aladár beszéde után Wagner Antal párt-jegyző szólalt fel, azt indítványozva, hogy Kossuth Ferenc táviratilag üdvözlőttessék abból az alkalomból, hogy az idej ujesztendő az első, hogy pártunk nagynevű vezérei az ország kormányzásában résztvesznek. Az indítvány zajos helyesléssel találkozott. A távirat megszerkesztésével és elküldésével dr. Valentin Emil társelnököt bízták meg.

Képviselőnk lakásáról a tisztelgők légiója dr. Ambrozovics Lajos főispánt kereste föl dr. Rajk Aladár orsz. képviselő vezetése mellett. Képviselőnk rövid üdvözlő beszédére főispánunk a következő, klasszikus-szépségű beszéddel felelt:

Nagyságos Képviselő Ur!

Tisztelt Kedves Barátaim!

Fogadjatok legforróbb hálámat a szónoktól részéről oly ékes szavakban kifejezett újévi jókívánataitokért, melyeket a magatok és családaitok részére tiszta szívből viszonozok!

Szavakba nem önthető megindultság veszt rajtam erőt, amikor titeket, politikai testvéreimet magamnál látok, ily nagy számban egybegyűlve és azzal a nemes szándékkal eltelve, hogy az új esztendő virradatán együtt ünnepeljék az eszmét, melynek és melyért élünk; hogy a mai nappal kezdődő időszak küszöbén Isten áldását kérjük a nemzetünk teljes felszabadításáért, hazánk nagygyátételeért, népünk boldogításáért küzdő, munkálkodó függetlenségi és 48-as pártra, hogy a végtelen időnek ennél az emberalkotta határkövénél megújítsuk fogadalmunkat, hogy azt a szent zászlót, melyre fölesküdtünk, nem fogjuk elhagyni soha.

Igy fogom fel ugyanis kedves barátaim és csakis így akarom felfogni, a ti ép oly becses, mint kedves látogatástokat. Mert az ember, az egyén, oly kicsi, oly elenyésző ahhoz az eszméhez képest, melyet mi képviselünk, hogy a mai ünnepünk magasztosságának megesorbitását, összhangjának megzavarását látnám abban, ha a ti idejveteletek jelentőségéből csak egy szemer-

ébbreszt, akkor örömet átadom önnek a helyemet. Ha azonban ezt a szívességet ön mégsem tenné meg nekem, akkor szent hogy elalszom Bécsig, s ön az egész uton gubbaszthat itt a sarokban, — ülve. Fölébbreszt?

— Föl, — mondta a másik.

— Köszönöm, — felelte halkán Kovács bácsi, s a következő percben már aludt akár a bunda.

Szomszédja ádáz tekintet vetett feléje... A vonat most hagyta el Palota-Ujpestet.

Kovács bácsi pedig a lakodalomról álmodott. A vacsorával, igaz, nem várták meg, de gondosan félreraktak neki mindent. És, hogy izlik a sörre a pompás kacsapecsenye! Meg a pulyka! Meg a többi dicső eledel! És különösen, hogy csuszik mindezekre a bor! Finom kis ital! Kovács bácsi, karesu boros pohárral a kezében, most feláll az asztal mellett, és általános figyelem közben szólni kezd:

— Kedves új házaspár!...

— Vác! — kiáltotta valaki Kovács bácsi fülébe — Vác! kérem, Vác! Siesen!

— Mi... mi? — riadt föl álmából félbeszakítva pohárköszöntőjét a megszólított — Mi az, kérem?

— Vác! Vác! Tessék sietni! Mert...

Kovács bácsi nem várta be a végét. Kapta a kalapját, és vad gyorsaságban rohant végig a folyosón, ki a kocsiajtóhoz. Éppen csak hogy még leugorhatott.

Csupán amikor a vonat már tüszkölve, fujva, füstölögve tovább dübörgött az állomásról, akkor nézett szét Kovács bácsi a vágányok körül a sötétben.

— Mi ez?

Megkérdezte a portást.

— Vác ez?

Az flegmával felelt:

— Dehogy, kérem; Vác még két állomás innen. Ez csak Dunakesz.

— És mikor megy a legközelebbi vonat?

— Reggel. Addig sem előre, sem hátra nem lesz több vonat. Ez volt az utolsó.

Kovács bácsi szomorúan pillantott kezében a menyasszonyi bokrétára: — Adieu, lakodalom! Aztán dühösen nézett a tovarobogó vonat után...

Azon pedig, az egyik másodosztályu szakaszban ezalatt már kényelmesen nyult el a leszállott váczi utas ülésén a negyedik.

Ajkai körül ádáz mosoly játszadozott...

nyit is a magam személyének akarnék lefoglalni.

Közkatonák vagyunk mi, kedves barátaim, ti ép úgy, mint én; közkatonák azoknak a nagyoknak a vezérlete alatt, akik a pártunkhoz ugyan nem tartozó, de hazánk boldogulását ép úgy szívükön viselő vezértársaikkal szövetkezve, hosszú, nehéz, küzdelem után, sok nagy veszedelem árán átvezették nemzetünket a nagyszerű nemzeti küzdelem Vörös-tengerén.

A nemzeti küzdelemről szólván, lehetetlen mély megilletődéssel nem állanunk meg a letűnt esztendő fejfájánál. Ez az esztendő hozta meg ugyanis azt a rövid idővel ezelőtt még álmodni is alig mert nagy fordulatot, mely a hosszú évtizedeken át a zászlótartás nemes, de nehéz feladatára szorított pártunknak az ország ügyeinek tényleges intézésében közvetlen részt adott; azt a nagy fordulatot, mely az alkotmányosság és a törvény feltétlen tiszteletét, a közélet megtisztulását és a nemzeti ideálok megvalósulásának első lépését jelenti; azt a nagy fordulatot, melynek révén idegen és — fájdalom, hogy így kell beszélni — hazai ellenségeink is leszámolni kényszerültek azzal a reájuk nézve lesújtó ténnyel, hogy a nemzeti érzés *őserő*; hogy a nemzeti érzésnek, a nemzet legszentebb álmainak, legforróbb vágyainak letéteményese, az addig úgy lekicsinyelt függetlenségi párt *hatalom*; még pedig olyan hatalom, melyet sem az idegen erő, sem a haza talajában gyászosan felburjánzott becstelenség legyőzni nem képes.

Természetes, hogy azok, akiknek az idők folyásában beállott eme nagy változás politikai halálát jelentette és még inkább azok, akiknek politikai és társadalmi megsemmisülésével járt és önérdelkeik felhizlalására bitorolt és kizsákmányolt hatalmuknak végét vetette: nem késtek lekicsinyelni a nagy fordulat jelentőségét; hazugságra edzett ajkaikkal és iszapba mártott pennájukkal nem átallották és nem átallják még ma sem a legotrombább rágalmakat szórni azok ellen a férfiak ellen, akiknek lángoló hazaszeretettel és törhetetlen elvhűséggel párosult bölcs mérséklete lehetővé tette a nemzeti létünket végveszéllyel fenyegető alkotmányválságból a kibontakozást; és siettek elsősorban nekirontani a függetlenségi pártnak, lévén ez a jövőre vonatkozólag még most is makacsul táplált bárgyu reményeiknek legfőbb veszedelme; elfeladással, hazaárulással vádolják őket a függetlenségi pártot; ők, a sápok és kifizetett adósságok lovagjai, a kiknek elvei sohasem voltak, hazájuk pedig ott van, a hoi meg-
tetik őket.

Nehéz megmondani, kedves barátaim, hogy e vádak ostobák-e inkább, avagy gonoszak. Én azt hiszem, hogy mindakettő egyformán, épúgy, mint azok, akik hangoztatják.

Igaz, hogy a függetlenségi párt még nem valósította meg összes elveit, valamint hogy aki a toronytetejére akar jutni, ezt nem teheti meg egy lépéssel, hanem kénytelen lépcsőnként felhaladni.

Mit tett a függetlenségi párt négy évtizeden át? Hűségesen hirdette elveit és serényen iparkodott a talajt előkészíteni azok megvalósítására. És mit tesz a függetlenségi párt ma? Változatlan hűséggel hirdeti elveit és serényen iparkodik a talajt előkészíteni elvei ama részének megvalósítására, melyeket ma még meg nem valósíthat; azokat az elveit és céljait pedig, me-

lyeket az idők a megvalósításra már megérteltek — gazdasági belügyi és művelődési téren, — már ma megvalósítja. Hatalmas lépésekkel viszi az országot a gazdasági önállóság felé, mely gazdasági erőink meggyarapodásának, a nemzeti önállóság ez első feltételének elengedhetetlen kelléke. Purifikálja a közéletet, beviszi a nemzeti érzést, a nemzeti szellemet, a becsületességet a közigazgatásba, a népnevelésbe; küzd a szocializmus kinövéséi, a nemzetiségi tulkapások, a kivándorlás veszedelme és a nemzet erkölceit sorvasztó korrupció ellen. Katonai téren visszaverte a három év előtt nemzetünk ellen intézett és a nemzeti küzdelem kiindulási pontját képező merényletet: az engedmények nyújtása nélkül felvetett katonai követeléseket; a lehetőség határain belül a magyar szellemnek a katonaságban való megfogamzásáért és megerősítéseért munkálkodik.

Kérem én, kedves barátaim: elvfeladás ez? megvalósítani a valamit, mert a mindent még nem lehet: hazaárulás ez?

Nem is azért hozom fel ezeket, mintha csak egy pillanatig is feltételezni akarnám, hogy a sértett önérdék dühéből fakadó eme rágalmaknak mótélya a ti lelketekben termő talajra található, de szükségesnek tartottam ezt felemlíteni egyrészt, mert a mérget mindig édes burokban próbálják beadni, másrészt, mert erőnkben való minden bizalmunk mellett is számolnunk kell az esetleges veszélyekkel. Nagyot cselekedni, nagyot alkotni, ehhez ember, igazi és egész ember kell, de ártani a legkisebb féreg is képes és egy kis kődarab képes a merészen vágató hatalmas gőzvonatot kiugratni utjából. Biznunk kell, de elbizakodnunk nem szabad. A mostani helyzet megadja ugyan azt a nyugalmat, mely az alkotás munkájához szükséges, megadja azt a biztató tudatot, hogy az alkotó kezek nincsenek megbénítva áldatlan politikai harcokkal; de ezzel szemben számolnunk kell avval is, hogy ellenségeink nem pihennek. Állandó titkos, sőt részben nem is titkos aknamunka foly ellenünk, melynek fájdalom, itthon is vannak eszközei. Az a sehonnai söpredék, melyből a letűnt rendszer mindenféle rangú és rendű tényezői, főkolompósaik úgy, mint közkatonái, kikerültek: nem halt meg, sőt még csak nem is alszik hanem tátott szájjal lesi a zsákmányt, az újabb »zavarost«, melyben halászhatnék. Éppen ezért szervezkednünk kell, hogy támadás váratlanul ne érhesse bennünket soha; dolgoznunk, alkotnunk kell az áldásos békének ebben az idejében, de mindig készen kell lennünk a harcra is.

Szükségesnek tartom ezt nektek így közvetlenül megmondani azért is, kedves Barátaim mert, sajnos, az én sokágu hivatali és társadalmi elfoglaltságom nem engedte meg nekem eddig, hogy az én kedves bajai polgártársaimmal olyan gyakran és olyan közvetlenül érintkezzem, mint azt a szívem kívánná. Reményem, hogy a kezdet nehézségeinek leküzdése után — tudniillik itteni működéseimre értem ezt — ebben a tekintetben a helyzet javulni fog. De addig is kérek, vegyétek úgy, mintha állandó, mindennapos érintkezésben állanék veletek, a minthogy lényegében úgy is van, mert hiszen én a párt vezetőségével állandó és sűrű összeköttetésben állok és pedig annál a kölcsönös bizalomnál fogva, mely egyrésztől közöttetek és a párt vezetősége között, másrésztől közöttem és a párt vezetősége között fennáll, annyi, mintha veletek

is folytonos és közvetlen érintkezésben állanék: ha én a pártvezetőséggel beszélek, ti hozzátok szólok és ha a párt vezetőség velem beszél, a ti nevetekben szól hozzám. Kérve kérek is benneteket, hogy ápoljátok hiven ezt a bizalmat, mert arra nagy szükségünk lehet a jövőben!

Attól a reménytől, sőt erős meggyőződéstől áthatva, hogy a közöttünk fennálló összhang és a kölcsönös bizalom, egymás megbecsülésén felépülő együttműködésünk meg fogja teremni a maga gyümölcsét: ismételve szívem egész melegével köszönöm kedves megemlékezéseket és az újév alkalmából reátok és családjaitokra, hazánk és városunk javáért kifejtendő mindennemű munkásságtokra Isten legjobb áldását kérem!

Isten éltesse, Isten áldjon benneteket!

Szinte lehetetlen leírni azt a hatást, a mit e gyönyörű beszéd tett a hallgatóságra. Az éljenzésnek és tapsoknak szinte nem akart vége szakadni.

— Mit szólsz e szép beszédhez? Ugy-e gyönyörű volt? — kérdezték egymást az emberek. A legboldogabb volt azonban Koch bátyánk az agg 48-as honvéd, hogy az Isten megengedte érnie, hogy Baja város főispáni székét 48-as főispán és *ilyen* főispán foglalja el.

A főispán azután sorra kezelt fogott mindenkivel és páratlan előzékenységgel kínálta vendégeit cognac-kal, likőrrel, cigarettával, felejthetlenné téve mindenegyeseznek az idejüket.

HIREK.

Báró Podmaniczky Endre. A Rendeleti közlönyben megjelent, hogy Br. Podmaniczky Endre honvédhuszár százados saját kérelmére a nyugdíjállományba helyeztetett. Podmaniczky két évtizeden ismert és tisztelt alakja volt a bajai társadalomnak. Jó katona kit alantosaik szerettek, felebbvalói megbecsültek. A polgársággal mindig a legjobb viszonyt tartotta fenn, sok jó barátot szerezve magának. Élénk figyelemmel, érdeklődéssel kísérte városunk ügyeit. Megvagyunk arról győződve, hogy egy derék jóra való, agilis polgárt fogunk benne nyerni és nagyon sajnálnánk, ha mint halljuk, Bajáról elköltözködnék.

Lakoma. Lapunk felelős szerkesztője, dr. *Valentin* Emil vacsorát adott dec. 29-én a Nemzeti Szálló nagytermében. A vacsorán *Ambrozovics* Lajos főispánon kívül megjelent dr. *Rajk* Aladár orsz. képviselő, *Drescher* Gyula pártelnök, dr. *Nyiraty* János társelnök, dr. *Hegedüs* Aladár polgármester, br. *Podmaniczky* Endre és még vagy negyvenen a helybeli társadalmi előkelőségekből. Az első felköszöntőt dr. *Valentin* Emil, a házigazda tartotta. Tószájában kifejezésre juttatta, hogy ő az illusztris vendégsereg egybehívására az inspirálta, hogy azokat az előkelő egyéniségeket, akik hivatva vannak a város anyagi és szellemi erejének gyarapítására — ismét egyesítse, hogy egyetértő, közös munkával igyekezzenek a város felvirágzását lehetővé tenni. Végül a főispánt s a vendégeket élte. Nyomban utána *Ambrozovics* főispán emelkedett szólásra, megköszönve dr. *Valentin*nek nemes igyekezetét s kijelentette, hogy annak elérésében benne fogja *Valentin* a legbuzgóbb munkatársát találni. Poharát a szives, vendéglátó házigazdára, annak nejeire és Baja város közönségére üritette ki. A frappáns beszédet a hallgatóság zajosan megéljenezte. *Rajk* Aladár képviselőnk, szintén a házigaz-

dára mondott humoros tószta állandó, zajos derűtségben tartotta a hallgatóságot. Felköszöntőket mondtak még: *Somogyi* Emil, dr. *Rajk* Aladár, továbbá dr. *Lemberger* Ármán, az utóbbi szintén ama kívánságának adva kifejezést, vajha sikerülne a bajai társadalomban teljes összhangot teremteni. Az előzékeny házigazda, a kitűnő erdélyi bor, no meg a cigány, — egész az éjjeli órákig együtt tartotta az előkelő társaságot.

A lakoma étlapját itt közöljük:

Menu:

Halpaprikás (metélt). Bélszinsült. Malacpecsenye. Tüzdelt kappan (saláták, befőttek). Káposztás és Meggyes pite. Kugler sütemények, Torták. Sajtok, Giardinetto.

Eljegyzés. *Szűcs* Ervin okleveles mérnök jegyet váltott *Halász* Edith úrhölgygyel, *Halász* Károly cs. és kir. tábornok és neje, szül. *Schleicher* Etelka úrnő leányával.

Művész-estély. A Bajai Kereskedő Ifjak Egylete által minden évben rendeztetni szokott művész-estély, úgyszólván mindig eseményszámba megy Baján, a farsangi élet történetében. Mint értesülünk, az idén is elsőrangú művészekkel és művésznőkkel *cabaret-estélyt* rendez, amelyen való részvételre sikerült megnyernie: *Kápolnay* Irént, *Szécsi* Magdát, *Pázmán* Ferencet és *Pintér* Imrét a budapesti Népszínház tagjait továbbá *Lincz* Jenő zongora-művészt. A művész-estély e hó 19-én lesz a Nemzeti Szállóban. A részletes műsort lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

Közügyülés. A »Bajai Polgári Olvasó Egyesülete« f. évi január hó 6-án d. u. 3 órakor rendes évi közgyűlést tart a következő tárgysorral: 1. Elnöki jelentés. 2. Költségvetés és zárszámadás. 3. Könyvtárnoki jelentés. 4. Tisztújítás.

Hymen. *Végh* Aladár cs. kir. őrmester eljegyezte *Weisz* Rózsika kisasszonyt Baján.

Lakozás. A bajai csizmadia iparosok folyó évi január hó 27-én a »Bárány« szálloda nagytermében zártkörű lakozást tartanak. — Belépődíj: férfiaknak 2 K. 40 fill., nőknek 1 K. 20 fill. — Kezdeté este fél 8 órakor.

Hirtelen halál. *Jármer* Lipót helybeli vendéglős, mint részvétellel értesülünk, e hó 2-án hirtelen meghalt. A pénteken végbement temetésén nagyszámú gyászoló közönség vett részt.

Apró hírek. *Halálos végű baleset.* Újév napjának estelén a Zomborból jövő személyvonat 55 perc késedelemmel érkezett meg, amikor *Domisz* Mihály váltóór a szolgálati helyén a szegedi ut melletti váltó mellett állt. Három perc múlva indult Szabadkára a személyvonat, amikor *Domisz* Mihály váltóórnek a Szegedi-uti átjárónál kellett volna állnia, minthogy azonban nem volt a helyén, őt ifj. *Rajta* Mihály vasuti munkás helyettesítette. A vonat kivonulása után *Rajta* Mihály észrevette, hogy a hó tetején valami fekete tömeg fekszik. A helyszínére menve, a váltótól ki-felé 1½ méter távolságban *Domisz* Mihály váltóórt vértócsában halva találta.

Megállapították, hogy *Domisz* Mihály a váltó lámpáját eloltotta s a távolabbi lámpa eloltására sietett, miközben valószínűleg elcsuszott és a robogó vonat kocsijához ütdött oly erősen, hogy koponya-csont repedést kapva, rögtön meghalt. *Domisz* hulláját bírói intézkedésre f. hó 3-án boncolták fel.

Jóváhagyott alapszabály. A hivatalos lap 1906. dec. 30-iki számának közlése szerint a belügyminiszter jóváhagyta a Baja városi II. Szent Antal temetkezési egyesület alapszabályait.

Gaál Ferencz emlékezete. A Szabadkán elhunyt jeles zeneköltő, Gaál Ferencz emlékének megörökítésére György Mór szabadkai földbirtokos és zeneszerző, indítványt adott be a város közgyűléséhez. Ebben segítyt kér egy diszes siremlék felállítására. Hasonló célból nagyszabású hangversenyt is rendeztek az elhunyt tisztelői.

Gyilkos vadőr. Véres esemény színhelye volt a napokban Zomborban — mint ottani tudósítónk jelenti — a sztápári uton levő Relits-féle korcsma helyisége. Kanurits Mita vadőr, a zombori vadásztársaság alkalmazottja, betért egy pohár borra a Relits-féle korcsmába. Vadászfegyvere a vállán lógott és e miatt a többi vendég megszólta őt. Ebből csakhamar heves szóváltás, majd dulakodás keletkezett a vendégek között. A dulakodás közben Kanurits Mita sörétre töltött vadászfegyverével Sigyanszky Vladó fiatal jégbordó napszámosnak a gyomrába lőtt. A szerencsétlen ember rögtön összerogyott és meghalt. A fékevesztett vadőr ezután Zurkovic Radivoj napszámos ellen fordult, akit egy másik lövéssel szintén leterített. A lövés Zurkovic hátába hatolt. Sebesülése életveszélyes. A gyilkos önként jelentkezett a vizsgálóbírónál, aki kihallgatta, azután elrendelte letartóztatását.

Magyar expedíció Afrikába. Fernbach Bálint zombori földbirtokos — mint tudósítónk írja — igen érdekes, tudományos expedícióra vállalkozott. Tallian Emil torontálmegyei földbirtokos társaságában múlt évi dec 28-án utnak indult Afrika felé, hogy annak belsejében, a Nilus forrásnál levő »öt tó« környékén és a Kilimandzsáró hegység civilizálatlan vad rengetegeiben ornitológiai tanulmányokat végezzen. A két vállalkozó Triesztben ült hajóra. Mombasszában benszülöttekből 100 tagból álló expedíciót szerveznek, ezt teljesen felszerelik és aztán utnak indulnak Afrika belsejébe. Az összes felszereléseket, kétszeresülteket és konzerveket Magyarországból vették magukkal.

A D. M. K. E. kirándulása a magyar tengerpartra. Érdekes, ritka szép kirándulást rendez február hó 21-én a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület, a magyar tengerpartra. Fiume, Abbázia, Cirkvenica, Zára, Spalató érintésével 10 napra terjedő kirándulást rendez Dél-Dalmáciába. Raguzába, Castelnouvóba, Lacróma, szigetén Zelenicába és Cattaróba, ahol éppen ekkor kezdődik a gyönyörű fővad, a virágos, meleg nyár. E gyönyörű helyek megtekintése után Bosznia-Hercegovinán, Horvátországon keresztül, Mostár és Sarajevó érintésével történik a visszatérés. A részvételi díj 300 korona, amely összegben bennfoglaltatik az összes utiköltség, elsőrangú ellátás, étkezés, szállás, vezető és utimarschall összes költsége, holott csak az utiköltség összege 150 koronánál többet tenne ki, ha valaki egyedül óhajtaná ezen utat megtenni. Mindazok részére, kik egyedül óhajtják ezen utat megtenni, a D. M. K. E. a vasutakra és hajókra féláru jegyet ad. A gyönyörű kirándulásban való részvételre 1907. évi február hó 10-ig, a D. M. K. E. főtitkári hivatalánál Szegeden lehet jelentkezni, amely a jelentkezők részére megadja az egyéb szükséges felvilágosításokat is.

A patriárcha és a fekete-sárga zászló. A karlócai gör. keleti szerb nemzeti egyházi kongresszus egyik legutóbbi ülésén a hazafias érzelmű szerb többségi párt indítványára tudvalevőleg elhatározta, hogy a kongresszus épületére kitűzött és közjogi sérelmet képező fekete-sárga zászlót eltávolíttatja. Ez a határozat az osztrákérezelmű patriárchának termé-

szetesen nem tetszett. A bécsi kamarilla ezen exponense arra használta fel ezt a hazafias határozatot, hogy vele a magyarságon ismét egyet rúgjon. Levétette az osztrák zászlót, de levétette vele egyidejűleg a magyar zászlót is és csak a szerb egyházi zászlót hagyta meg. A hazafias érzelmű radikális klub tagjai sorában ez a vakmerő, önkényes és közjogilag sérelmes intézkedés nagy ellen-szenvet keltett és e tárgyban: a magyar és horvát zászlók azonnali visszahelyezése érdekében interpellációt jelentett be. Brankovits György patriárcha erre, az interpellációt megelőzendő, a két nap óta eltávolított magyar és horvát zászlókat újra kitűzni volt kénytelen. Így tehát csak a fekete-sárga zászló került le a kongresszus épületéről.

A veszettség áldozata. Temerini levelezőnk írja. Csecse István 14 éves fiú, egy szerbnél szolgált Turján. A fiut október hónapban egy kutya harapta meg, amely gyanus volt ugyan, de a gazda eltitkolta, s ahelyett, hogy jelentést tett volna az előjáróságnál, megtiltotta a fiúnak, hogy erről mások előtt szóljon. Egy héttel ezelőtt a fiun kitört a veszettség, de a lelketlen gazda még most sem könyörült a szegény fiun. Ahelyett hogy kórházba, vagy haza szállította volna, fához kötötte s két éjjel, két nap kötve tartotta, s most azzal fenyegette, hogy agyon üti ha elárulja, hogy ő megkötötte. Mikor már látta, hogy minden hasztalan, mégis haza hozta a fiut s azt mondta, hogy sok hurkát evett s attól lett rosszul. A szülők eleinte elhitték, de a fiu midőn magához tért, elmondta mi történt vele. A megrémült szülők nyomban siettek vele Zsablyára, valami Varju nevezetű emberhez, aki idejekorán — még mielőtt a Pasteur-féle oltási módot ismerték volna — utját tudta vágni a veszettségnek, most azonban már későn volt minden. A szülők kapkodtak fűhöz-fához, jelentést tettek az előjáróságnál is. Mig a fiu a napokban irtózatot kinok között meghalt. Holttestét fölboncolták s a vizsgálat csakugyan megállapította a veszettséget. A lelketlen gazda ellen pedig elrendelte a büntető eljárást.

Szerencsétlenség vadászon. Az elmúlt hét csütörtökén Péterrévén nagy körvadászat volt, a melyen halálos végű szerencsétlenség történt. Ugyanis az egyik vadász Deák János gazda, felhuzott ravasszal tette vadászfegyverét a szánba s mikor ő maga is föl akart szállni, a fegyverre hajolt, ránehezedett, miközben az elsült és a löveg Deákot mellén találta úgy, hogy rögtön meghalt. A halálosan sérült ember arccal a szánkóba bukott és úgy is maradt, míg nem a hatóság emberei a helyszínre érkeztek. A szerencsétlenségről rögtön értesítették a járásbírószágot, mire a bíró kiszájt Péterrévére. Az önmagát agyonlőtt Deák kiváló vadász volt, a kiről mint biztosan célzó és ügyes vadászról sokat tudnak mondani ismerősei.

Jégzajlás a Dunán. Mohácsról írják: A havazás és a csikorgó hideg folytán már a hét elején megindult a jég a Dunán. Óriási jégtáblák lebegnek immár lefelé a folyamon, melynek mindkét partját már jó szélesen beállott jég burkolja. A propellerforgalom már megszűnt és a közlekedést valóságos életveszélyben csónakokon tartják fenn a város és a sziget közt. Bár egy-két nap óta szélszélyes, havas-esős lanyha nappalok járnak, a jég nem olvad és erősen megy.

Osztrák pimaszság. Régi dolog, hogy az osztrák képtelen egy náció. Képtelen az ostoba gonoszsága, képtelen a pimasz szemtelensége. Kossuth Ferenc rendeletet adott ki, hogy az osztrák iparosok osztrák árura nem

használhatnak magyar védjegyet. Ez a világ legtermészetesebb dolga. Ép oly természetes, mint az, hogy az emberek nem járnak fejükön. És most a redichenbergi kereskedelmi kamara jelentést terjeszt az osztrák kereskedelmi miniszterhez, melyben felkéri az osztrák kormányt, hogy az osztrák érdekeket teljes nyomatékkal megóvja oly értelemben, hogy aztán ők tovább is liferálhassák portékájukat Magyarországra becsapva a magyar közönséget az osztrák portékára ragasztott magyar védjeggyel.

Ólomseréttel ne tisztítsunk palackot! Franciaországban újabb időben fordultak elő esetek, hogy emberek, kik seréttel tisztított palackban eltett borokból ittak, ólomkólikába megbetegedtek. A palackokban kiürítésük után mindig marad vissza egypár csepp bor, mely megecetesedik; ha az ilyen palackokat azután ólomseréttel mossák ki, az ecetsav az ólomból valamennyit felold és ebből ecetsavas ólom vagyis ólomcukor képződik, melyből parányi is elegendő arra, hogy emésztési szerveinkre káros hatással legyen. Ennélfogva egészségi szempontból ne seréttel mossuk az üvegeket.

A hazug hirdetésekkel üzött nemzetközi szédelgések. Ismeretes és gyakori a lapokban az olyan hirdetés, mely hol ezt, hol azt az árut kínálja megvételre, postabélyeg beküldése ellenében teljesen ingyen. A közönség legnagyobb része felül a szédelgésnek és a hirdetett postabélyeget beküldi. Nagy bosszuságára azonban a várt árú helyet árjegyzéket és körlevelet kap, melyen az van kitüntetve, hogy a kért holmikát tényleg megkapja ha előbb bizonyos összeg pénzt beküld. A debreczeni kamara, arra való tekintettel, hogy az efféle szédelgések a magyar kereskedő és iparos érdekeit sértik, másfelől pedig a hirdetésbe vetett közbizalmat megintják, felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben erélyes intézkedést kér a szóban forgó hirdetések megakadályozására. A debreceni kamara mozgalma valószínűleg általános örömet fog okozni a kereskedői körökben, mert a mai nehéz üzleti verseny idejében az efféle immorális szokásokat gyökerében el kell őrni.

Országos új szakiskola Szegeden. Kender- és lenkésítő országos szakiskolát állít fel a földművelésügyi miniszter Szegeden. A tárgyalások a város és a miniszterium között már annyira előre haladtak, hogy az országos új szakiskola épületének a telke fölött is szemlét tartottak. A polgármester s a földművelésügyi miniszterium kiküldötte, három olyan telket szemlélt meg, melyek az intézet felállítására alkalmasak. Az új szakiskola építéséhez lehetőleg már a tavasszal hozzáfognak. Szeged ezen intézettel egy országos jellegű iskolát nyer, mely mezőgazdasági és ipari érdekeink előbbre vitelével szorosban kapcsolatban lesz.

A hétfői lapok megszűnnek. E hét hétfőjén jelentek meg a fővárosban utoljára a napilapok hétfői számai. Jövő héten már csak kedden reggel jelennek meg vasárnap után először a fővárosi lapok is. Az ugynevezett »Hétfői lapok« a hetenként egyszer, hétfőn reggel megjelent lapok pedig csak délután 2 órakor fognak megjelenni, mert a budapesti nyomdászok kijelentették, hogy csak hétfőn délelőtt állnak munkába. Bizonyos, hogy így lesz ez a vidéken is.

Megölte az apját. Bácsstóvároson — mint Szabadkáról jelentik — megrendítő családi dráma történt karácsony estéjén. Egy Kolarity Gyóko nevű szerb legény megjelent az apjánál s arra kérte őt, hogy amíg a garázdalkodása miatt ráért fogházbüntetést kitölti, ad-

jon helyet a feleségének és a gyermekeinek. Az apa nem akarta teljesíteni ezt a kérést s kiutasította házából a fiát. A legény ekkor kirántotta a kését és nyakonszurta az öreg embert, aki erre a szomszédjához vánszorgott s ott csak ennyit tudott mondani:

— Megszurt a fiam!

Ezután holtan rogyott össze. A gyilkost le tartóztatta a csendőrség.

Karcolat.

B. u. é. k.!

Az a szokás, hogy ujesztendő napján az ismerősök, jó barátok, egymást b. u. é. k.-kal köszönteni szokták, egyike a legszebb magyar szokásoknak. Egyike azonban a legmulatságosabbaknak is, akkor, amikor ezen a tituluson teszik *boldogtalanná* az ujesztendőt ép azok, akik az embernek *boldog* új évet kívánnak. Még hagyján, ha jön a szobalány, a szakácsné, a szolga, a pék, a kéményseprő, a levélhordó, az utcaseprő, az éjjeli őr, a lámpa-gyújtogató, a pincér, a fodrász, a szemét-kihordó stb. stb., mert mindezeknek szerzett jogaik vannak arra, hogy szíves jókívánásaikért egy-két hatost várhassanak; de mulatságos, hogy boldog-boldogtalan nyitogat ajtót, olyan is, akinek tán még a színét sem láttuk soha. Így történik aztán, hogy ilyen jelenetek játszódnak le újév napján:

— Jó reggelt! Boldog új évet kívánok! Kívánom az Istentől, hogy még sok számos..

— Kicsoda maga?

— Én kérem a Kovácsék legénye vagyok.

— Mi dolgom van nekem a Kovácsékkal, vagy magával?

A gratuláns szomorú képet vág, mint akinek nagyon kevés kilátása van arra, hogy valami csöppen; majd megszólal:

— Már el is felejtette a tekintetes úr, hogy mindig én szoktam — *kölsön kérni a disznó-forrázó teknőt.*

Egyik helybeli kereskedésbe vagy nyolcan állítottak be az idén. A »küldöttség« szónoka megköszöri a torkát, majd egy kevésbé fényes orációba fog. A gazda azonban türelmetlen, már a harmadik szónál közbevág:

— Kicsodák maguk?

— Mi kérem *hambárosok* vagyunk.

— Kinek az emberei?

— A Schwarcz tekintetes úréi.

— Hisz a maguk gazdája nem is vásárol nálam!

— Azt tudjuk, kérem alásan, de mi mindig ide gyűvünk — *váltani!*

— Na, János, mi az ujság?

— Boldog újévet jöttem kívánni tekintetes úr — felel katonás állásba vágva magát, János a városi hajdu.

— Aztán, hogy jutok én ehez a szerencséhez?

— Már el is tetszett felejteni? — kérdi neheztelő hangon. Hisz tavaly legalább tízszer hoztam — *adöntöt.*

— Jó reggelt, teinsúr! Boldog újévet kívánok...

— Kicsoda is maga?

— Nem ismer már teinsúr?

— Ismerni ismerem, tudom, hogy maga Márkó, a fiakkeres, csak azt szeretném tudni, milyen címen jön maga boldog újévet köszönteni?

— Hát én vittem a tekintetes urat, mikor a boldogult — *anyósát temették.*

Tihamér.

Szerkesztői üzenetek.

S. Gyula, Hajdunánás. Szíves jókívánásait köszönettel viszonzozzuk.

Kiváncsi. Arany Jánosnak *A tudós macskája* című költeménye így kezdődik:

Nagy lett volna a tudósnak

Az ő tudománya.

De mi haszna, ha kevés volt

A vágott dohánya.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

7055—220. szám.

kig. 1906 közgy.

Hirdetmény.

A belvárosi róm. kath. elemi iskolának az V. és VI. osztályokkal való kiegészítése és ezzel kapcsolatban egy új tanítói állás szervezése tárgyában a város törvényhatósági bizottsága mai napon tartott közgyűlésében a következő közérdekű határozatot hozta.

„Tekintettel arra, hogy az 1868. évi 38 t.-c. 48. és 49. §§-ai kötelezőleg elrendelik a mindennapi oktatásnak hat évfolyamában való szervezését és ez alapon azon célból, hogy az elemi népiskola teljesen befejezett ismeretközvetítést nyújtson a nép gyermekeinek, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi ministerium általános körrendeleteivel az elemi népiskolák V és VI osztályainak felállítását ismételten elrendelte; tekintettel továbbá arra, hogy a róm. kath. iskolaszék által bemutatott kimutatás szerint az V. és VI. osztályok benépesítéséhez megkívántató tanulói létszám már jelenleg is meg van s évről-évre előreláthatólag csak emelkedni fog; végül tekintettel arra, hogy a róm. kath. iskolaszék indokolt előterjesztésében az új belvárosi róm. kath. elemi népiskolának az V. VI osztályokkal való kiegészítését ez időben már feltétlenül szükségesnek jelzi és a kiegészítést a törvényhatóság népnevelési bizottsága is javasolja: mindezeknél fogva Baja város törvényhatósági bizottsága az ujonnan épült és e célra megfelelő tanteremmel ellátott belvárosi róm. kath. elemi népiskolában az 1907/1908. tanévtől fogva az V. és VI. osztályok felállítását elhatározza és elrendeli s egyben 1000 korona II. fokozatu évi törzsfizetéssel 100 korona ötödéves korpótlékkal és 240 korona évi lakáspénzzel javadalmazott egy új tanítói állást is szervez.

Ebből folyólag utasítja a törvényhatósági bizottság a városi tanácsot, hogy ezen közgyűlési határozat kormányhatósági jóváhagyása után a tanterem felszerelésével és az új tanítói állás javadalmazásával felmerülő költségek fedezetéről gondoskodjék és a határozat végrehajtása iránt is intézkedjék.

A megválasztandó tanítónak az 1907. évi költségeloirányzatban még fedezettel nem bíró 1907. évi szeptember—december havi fizetése és lakás bérére nézve a törvényhatósági bizottság az 1907.

évi házipénztári költségeloirányzatban az „Előre nem látható kiadások“-ra felvett hitelösszeget jelöli ki fedezetül

Ezen közérdekű határozat az 1886. évi XXI. t. c. 7. § a értelmében közhirre teendő s a 15 napi felebbezési határidő leteltével öngyméltóságához a magyar királyi belügyminister urhoz jóváhagyás végett felterjesztendő.

Ezen közérdekű határozatot a város törvényhatósági bizottsága az 1886. évi XXI. t.-c. 7. §-a értelmében azzal a figyelmeztetéssel teszi közhirre, hogy az ellen a város bármelyik polgára a jelen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt Öngyméltóságához a magyar királyi belügyminister urhoz a város polgármestere útján felebbezést nyújthat e.

Baja th. város törvényhatósági bizottságának 1906. évi december hó 15-én tartott közgyűléséből.

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb. — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET

kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrásfy-út 33.

Fiókok: Bécsi-utca 8 és Kerepesi-út 22.

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemű különlegességekben

nemez és selyem kalapokban,

selyem és szövet sapkáiban.

Egyedüli elárúsítója a következő legelőkelőbb kalapgyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Heinrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok,
valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

**A világ legjobb
IRÓGÉPEI**

az amerikai SMITH—PREMIER-féle, automatikus betütisztító készülékkel és legújabbban háromszínű (viola, piros és fekete) festékszalaggal ellátott, tiszta acélból készült írógépek.
Ezen gépek egyedüli elárúsítója Baja város és környékére
IFJ. WAGNER ANTAL
könyvkereskedő, ki készséggel bocsájtja gépeit 2—3 heti próbaidőre az érdeklődők rendelkezésére.

Feltünő ujdonság!
DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat.
Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

TELEFON SZÁM 36.

IFJ. WAGNER ANTAL

KÖNYV-, ZENEMŰ ÉS PAPIRKE-
RESKEDÉS. ZONGORA RAKTÁR.

AMATŐR FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK
ÉS FELSZERELÉSEK RAKTÁRA.

A „Bajai Független Ujság” kiadóhivatala.

LEGFINOMABB MAGYARGYÁRTÁSÚ
LEVÉLPAPIROSOK :

**RÁKÓCZI, ADRIA,
EMKE.**